

Nr 306.

Av herr **Hage m. fl.**, om anslag för statsbidrag till
*nyodlingar och betesförbättringar å ofullständiga
jordbruk.*

Den nuvarande krisen och arbetslösheten omfattar som bekant icke blott de stora industricentra utan även den rena landsbygden. Särskilt inom sådana delar av landet, där skogsbruket hittills varit en betydande huvud- eller binäring och där den jordbrukande befolkningen i stor utsträckning hämtat en del av sin inkomst från arbete å skogarne, har den inträdda lågkonjunkturen å trämarknaden medfört en betydande arbetslöshet och nöd. Och härtill har även medverkat, att landsbygdsbefolkningens möjlighet att finna arbete och inkomst vid industrien betydligt minskats.

Runt om i landet, men särskilt i sådana bygder, som här beröras, har man på grund härav inriktat sig på att uppsöka och igångsätta sådana arbeten, som kunde utgöra en ersättning för de minskade arbetstillfällen, som på grund av ovan nämnda förhållanden uppstått.

Det är icke vår mening att här taga upp till behandling samtliga eller större delen av de ersättningsarbeten, som man i dylikt hänseende sökt framskapa. Vi skola här endast peka på *några* sådana, som ligga nära till hands och som, om de igångsättas i tillräcklig utsträckning, skulle kunna medföra arbetstillfällen av för landsbygdens befolkning synnerligen lämpligt slag. Och dessa arbeten torde på samma gång kunna betraktas som synnerligen *produktiva* arbeten, vilka kunde medverka därtill, att för befolkningen ute på landsbygden bereddes ökade möjligheter till självförsörjning samt en ökad motståndskraft mot kriser och konjunkturförsämringar av det slag, som nu drabbat vårt land.

Med vad här ovan anförts syfta vi främst därpå, att det skulle vara synnerligen önskligt, om man kunde under den nuvarande arbetslöshetsperioden i tillräckligt stor utsträckning bereda landsbygdens arbetslösa befolkning, småbönder och deras söner, lantarbetare m. fl. sysselsättning genom att för dem åstadkomma möjligheter att *utvidga den odlade jorden* ävensom genom deltagande i arbete med *utdikningar* och *sjösänkningar* m. m., vilka sistnämnda arbeten, som känt är, även syfta till möjliggörande av förut nämnda utvidgningar av den odlade jordarealen.

Vi veta visserligen, att man mot förslag av det här antydda slaget kan

invända, att den nuvarande krisen inom jordbruket, med de låga priserna för jordbrukets produkter, knappast motiverar en ökad jordbruksproduktion samt att under en tid av nedgång för industri m. m. avsättningsmöjligheterna minskas även för jordbrukarne, vilket i sin tur knappast motiverar en ökning av den odlade jorden.

Men även om det ligger något av sanning i dessa påståenden, kan man dock våga göra gällande, att i vissa delar av landet, där skogsbruket i stor utsträckning hittills varit en icke betydelselös biinkomst för småbrukarne, skulle det, trots allt, likväl vara till fördel, om nämnda småfolk ute på landsbygden kunde under den nuvarande arbetslöshetsperioden inom skogsbruket få ökad möjlighet att utöka den odlade arealen på sina små ställen (s. k. ofullständiga jordbruk eller jordbruk, vars ägare till större eller stor del hittills levat på inkomst från skogsbruket eller industrien). På detta sätt skulle de då både erhålla någon sysselsättning och inkomst under kristiden samt dessutom längre fram kunna i större utsträckning bygga sin försörjning på jordbruket, om förhållandena inom skogsbruket och industrien alltjämt skulle utveckla sig så, att svårigheterna för dessa befolkningslager att erhålla arbete och biinkomst inom nämnda näringar skulle bli i huvudsak lika stora som de nu i verkligheten äro.

Vår uppfattning är alltså den, att även om resultatet av en sådan ökad uppodling i många fall endast blir den, att vederbörande småbrukare-arbetare förvandlas till jordbrukare, som i stort sett endast producera ungefärligen vad odlaren och hans familj själv konsumerar, så är dock härigenom vunnet en icke betydelselös fördel, eftersom härigenom denne medborgare, visserligen icke når fullt fram till, men likväl tager *ett betydande steg* fram mot den fulla försörjningen.

Icke minst med hänsyn till sistnämnda synpunkter tillåta vi oss alltså hemställa därom, att ovan nämnda, för vissa delar av landet just nu synnerligen aktuella frågor, upptagas till ett allvarligt övervägande och att därvid än större möjligheter, än vad hittills åstadkommits, beredas för framskapande av en utökad uppodling av jord.

Men detta förutsätter, att tillräckliga anslagsmedel givas av riksdagen, vilka anslag kunna stimulera till uppodlingsarbete, så att någon arbetsinkomst erhålles under nämnda odlingsarbete, ävensom att utbetalandet av ersättningen för odlingsarbetet — med hänsyn till den nuvarande krisen och nöden — sker på sådant sätt, att de arbetande ej få under en lång tid vänta på betalningen för det utförda arbetet.

Under hänvisning till vad här anförts påyrka vi, att statsbidraget till nyodling och betesförbättring å ofullständiga jordbruk upptages till minst 1,2 millioner kronor. Som skäl härför vilja vi även hänvisa därtill, att lantbruksstyrelsen i en skrivelse av den 31 augusti 1931 förklarar, att det »vid jämförelse mellan storleken av anvisade medel och av hushåll-

ningssällskapen begärda anslag framginge, att det under ifrågavarande år (år 1931) i endast relativt ringa utsträckning varit möjligt att tillgodose de inkomna ansökningarna om bidrag». Och härtill lade lantbruksstyrelsen den reflektionen, att »vad beträffade det för löpande budgetår anvisade anslaget å 1,200,000 kronor, kunde likaså förväntas, att ansökningar om bidrag från detsamma inflöte i sådan omfattning, att anslaget komme att visa sig otillräckligt». Slutligen tillade lantbruksstyrelsen, att en höjning av anslagsbeloppet med hänsyn härtill vore önskvärd.

Detta yrkande har emellertid av statsrådet mötts med att ej upptaga något belopp å budgeten 1932/1933. Även om de budgettekniska skäl, som anförts härför, äro riktiga, så är det risk för, att ej tillräckligt anslag kommer att kunna upptagas å följande års budget, varför vi påyrka, att någon del av det ökade behövlige anslaget upptages å 1932/1933 års budget.

Ävenså anse vi, med hänsyn till vad ovan anförts, att anslagen och avsättningarna till utdikningarna och sjösänkningarna böra utökas från av Kungl. Maj:t föreslaget belopp, men torde motion härom kunna framföras i samband med en av Kungl. Maj:t i utsikt ställd proposition i denna fråga.

Slutligen tillåta vi oss ytterligare framföra tvenne yrkanden, nämligen därom att förfarandet vid sökandet och utdelandet av utdikningsanslagen sker under enklare och mera tids- och arbetsbesparande former, särskilt då det gäller de mindre utdikningsföretagen, ävensom att Kungl. Maj:t vidtager sådana åtgärder, att tillräcklig jordbruksteknisk arbetskraft, så långt det är möjligt, alltid finnes tillgänglig för utarbetande av planerna till utdiknings- och sjösänkningsföretagen m. m.

Rörande sistnämnda spörsmål har nämligen på flera ställen inom landet konstaterats, att utdiknings- och sjösänknings- och torrlägningsföretag, som planerats med betydande omfattning och vilka skulle ha givit arbete åt en mängd arbetslösa, icke kunnat igångsättas på grund därutav, att vederbörande lantbruksingeniör icke kunnat hinna att färdiggöra planerna för arbetet eller kanske därigenom, att de underordnade befattningshavarne inom detta verksamhetsområde i allmänhet icke torde ha befogenhet att färdiggöra vissa arbeten och därför uppbära reseersättning m. m.

Det måste sägas, särskilt just nu då arbetslösheten har en så betydande omfattning även ute på landsbygden, att det är beklagligt, om omständigheter sådana som de här sist påtalade skola utgöra hinder för igångsättande av produktivt arbete, varigenom både för tillfället och för framtiden kunna framskaffas inkomster av ökade arbetstillfällen.

Detta förhållande har också påtalats i framställningar från Norrbottens län samt även i någon mån beaktats av regeringen under 9:e huvud-

titeln. Men vi anse oss likväl här böra påyrka en omedelbar och effektiv ändring av detta missförhållande.

Vi hemställa alltså, att det spörsmålet även upptages till noggrant övertvägande, huruvida icke tillräckligt ökade arbetskrafter, åtminstone tillfälligt för arbetsbalansens bortarbetande — denna arbetsbalans lär stiga för varje år — böra ställas till förfogande i detta avseende. Och vi göra detta yrkande, trots att vi kunna förstå, att i en tid som den nuvarande det kan väcka betänkligheter att utöka den använda personalen inom statsverksamheten.

Under hänvisning till den motivering, som här anförts, hemställas alltså,

att riksdagen för budgetåret 1932/1933 som statsbidrag till nyodlingar och betesförbättringar å ofullständiga jordbruk måtte anvisa ett extra reservationsanslag av 1,200,000 kronor samt att vid utdelande av bidrag från nämnda anslag hänsyn särskilt måtte tagas till län, där skogs- och industriarbetet gått tillbaka och stor arbetslöshet därav blivit en följd.

Stockholm den 22 januari 1932.

Ernst Hage.

O. W. Lövgren.

Mauritz Västberg.

Elof Lindberg.

C. O. Johansson,

J. B. Wiklund.

Ewald Lindmark.

Sollefteå.